

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

98. An Clericus, qui habet diurnum, & caret Breviario, teneatur saltem recitare Psalmos absque lectionibus, & Responsoris? Idem est de carente visu, vel alia de causa, si Psalmos memoria tenet. Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

Negatiue respondet Filiuc. tom. 2. rr. 23. c. 9. Num. 287. vbi sic ait: [Si quis non habens...

2. Notandum est tamen, quod si sciret alias lectio- nes, siue capitula, & orationes, teneretur sic dicere...

RESOL. XCVII.

An qui habet diurnum, teneatur recitare Psalmos sine Lictionibus, & Responsoriis pro Matutinis? Et inferius eorum non esse adstrictum Matutinam...

Affirmatiuam sententiam docet Sanchez in Summ. tom. 1. lib. 1. cap. 19. num. 8. quia Lectioes & Responsorio modica reputatur materia...

Imo & si aliquis caeco se offerat in socium ad recitandum, non tenetur illum admittere, quia recitare cum socio priuilegium, & fauor est, quo non vti...

ducentia, licet aliqui contrarium sentiant vt Gaudin. aut Visu, & in tom. 7. tr. 1. Refol. 7. n. 6. & alij penes Laym. in Theol. moral. lib. 4. tr. c. 6. n. 2. fed ipse optime cum Garcia de benef. tom. 1. part. 3. c. 1. n. 215. tenet, quod quando semper antea non erat...

RESOL. XCVIII.

An Clericus, qui habet Diurnum, & caret Breuiario, teneatur saltem recitare Psalmos absque Lictionibus, & Responsoris?

Idem est de carente visu, vel alia de causa, si Psalmos memoria tenet?

Et an, qui propter aliquam causam, infirmitatem scilicet, magnam occupationem, &c. excusantur a dicendo toto Officio Diurno, non tamen excusantur a dicendo illas Horas Canonicas, quas commode dicere possint?

Et an interruptio notabilis in persoluedo Diuino Officio non constituat peccatum mortale, nec obligationem iterum recitandi, & quantum incepta Hora interruptur animo repetendi?

Et an hoc etiam intelligatur in ordine ad recitationem publicam, que efficitur in Choro?

Et an Beneficiarius, qui tantum percipit ducatos 25. ex fructibus beneficij teneatur ad recitationem Horarum Canonicarum, vel sint necessary in his temporibus 40. ducati, demptis oneribus Missae, &c.

Et an prabendatus non obligatur ad recitandum in Choro, posse recipere, & retinere distributiones, etiam si neque ibi, neque extra eborum recitet Officium Diuinum? Ex part. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. sol. 48. alia s 47.

1. Affirmatiuam sententiam nominatim contra me docent duo docti Theologi Valentini Aegidius Trullench in Decalog. tom. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 28. num. 6. & Ioseph Rocafull. in praxi Theol. moral. tom. 1. part. 2. lib. 3. de Oratione vocali, cap. 4. num. 309. vbi sic ait: Dubium tertium, an teneatur recitare Matutinum, qui impotens est ad recitandas Lectioes, v. g. quia habet Diurnum, & caret aut Breuiario, aut visu, vel alia de causa. Respondent Castrus Palaus tom. 2. disput. 2. punct. 6. num. 7. & Diana part. 2. tract. 12. resolut. 30. & 4. part. 17. 4. resolut. 25. non teneri, Ratio istorum est, quia exclusis Lectioibus Psalmi non constituunt substantialiter Matutinum. Respondeo, quod licet non constituant totum Matutinum, constituunt tamen partem, & quando homo non potest adimplere totum, tenetur adimplere partem, quam potest. Ita ille.

2. Sed licet hęc sententia sit satis probabilis probabilem etiam existimo negatiuam, & docet nouissimę etiam doctus, & amicissimus Pater Hieronymus Garcia in Summa tract. 2. difficult. 7. dub. 2. num. 7. vbi sic asserit: Iuan Sanchez in Select. disput. 15. num. 2. dize, que si sabe los Salmos, y no las Lectioes, y Resposos, que no esta obligado; porque las Lectioes, y Resposos son parte esencial del Oficio, y quien no puede todo lo esencial queda desobligado in totum, cuya opinio tengo por probable, y no se haze poca fuerza en favor della la instancia del ayuno, en el dispensado en comer carne, que por ser la abstimencia della vna de las partes mas esenciales del ayuno, en opinion muy probable queda libre totalmente del. Hęc Garcia; Et idẽ hanc sententiam, me

Sup. hoc in duabus precedentibus Ref. & supra in Ref. 01. 42. s. vltim. & in & in Ref. 33. s. Nec defera, post medium, vers. est enim.

Sup. hoc in tom. 4. tr. 60. Ref. 75. & in aliis eius ant. not.

me citato, tenet etiam Inquisitor Escobar à Carro *tract. de Horis Can. q. 6. n. 27.* Sic asserens: Subamplia fecerit, ut quamvis Iuimum habeat; non Breuiarium, quo potest recitare omnes horas præter Lectiones, & Responsorialia in Matutinis, tamen nihil recitare teneatur: non Matutinum, quia deficientibus Lectionibus, & Responsoris, formaliter tale dici non potest; & Psalmi, & cætera præter Responsorialia, & Lectiones, Matutinum non constituunt, sed quid diuersum, & sic obligatio ad illud non obligat ad hoc, quia res est diuersa non cæteras horas, quia cum non teneatur ad Matutinum, immunitas est à cæteris horis, quia impotens ad totum ex probabili opinione (quam inferius ex *num. 34.* referemus, licet in totum non consequamur) nec ad partem teneatur. Ita Escobar nominatim contra Trullench, & Sanchez. Idem etiam docet Martinus de San Ioseph in *Mon. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. de Oratione num. 3.* vbi sic ait: *Desobligado es el que no tiene Breuiario en que rezar y aunque l. 4. de Horis Can. cap. 28. num. 6. y otros afirman, que deve rezar el officio de nuestra Señora, o otros Psalmos, y preces, que ygualen al rezar. Es para mi cosa cierta, que no deve substituir cosa alguna en lugar del rezar, porque este solamente estava obligado a rezar, y no puede, por carecer de Breuiario, y el precepto no manda subrogar cosa equivalente: Et vbi non est casus legis, dispositio nihil est, lib. 4. §. toties, vbi Paulus, ff. de damn. infect. lib. 1. §. loquitur, ff. de aqua quotidiana, lib. 5. accusare, §. omnibus, ff. de accusatombus, l. adigere, §. quauis, ff. de iure part. cap. indemnitatibus, §. sed cum eis de elect. lib. 6. assi no esta obligado a rezar los Psalmos: aunque los sepa de memoria, porque sin las Lecciones, Responsorios, capitulos, y Orationes no son Officio Diuino. Hac ille.*

Sup. hoc in Ref. & §. 5. positus infra in prima not. §. sed obiter huius Ref.

Sup. hoc ca. co in Refol. præterita, §. 2. ad mediū vers. Ex quibus, & in aliis eius not. Et pro cetero Breuiario in Ref. not. prima huius Ref.

Sup. hoc quo ad lectiones supra in fine Ref. 96.

Sup. his supra in Ref. 33. §. Sed si post mediu, & in Ref. 41. & 42. & c.

Alibi in Ref. sol. not. præterita. Sup. hoc infirmo supra in Ref. 42. & lege alias

3. Et tandem non desera hinc apponere verba Leandri à Murcia, qui me citato, super 3. *Regul. D. Francisci cap. 1. §. 2. numer. 26.* El ciego (asserit) o el que carece de Breuiario, aunque sepa de memoria los Salms, no sabiendo las lecciones de los Matutines, o la Oration, y Capitulo, no esta obligado a rezar solo los Salms. Y se prueba, porque solos los Salms no hazen las Horas Canonicas, ni el Officio Diuino; el Clerigo, o Religioso no esta obligando sino solo a rezar el Diuino Officio; luego no pudiendo rezar no estara obligado a dezir los Salms solos: y lo mismo se ha de entender; aunque el tal sepiera de memoria las Lecciones, y Capitulo; del Officio de otro dia: porque ninguno esta obligado a dezir otro Officio, sino el de el dia corriente. Los Capitulo, y Lecciones de otro dia, no hazen Officio del dia corriente; luego no hay obligacion a rezar, aunque se sepan de memoria.

Igitur auctoritate doctorum Virorum remanet satis probabilis nostra opinio. Quidquid asserit Trullench, & Rocafull. Vide etiam. Quintanadueñam *ubi infra.*

4. Sed obiter hinc nota doctum Patrem Lezaman in *Summa q. regular. tom. 1. cap. 12. num. 27.* docet, quod qui propter aliquam causam, infirmitatem scilicet, magnam occupationem, &c. excusantur à dicendo toto Officio Diuino, non tamen excusantur à dicendis illa, vel illis Horis Canonicis, quas commode dicere possunt. Sicut qui debet centum, & non potest soluere nisi decem, tenetur decem soluere & sicut qui non potest ieiunare totam Quadragesimam, tenetur ieiunare illis diebus, quibus potest. Ita ille: qui citat Suarez, sed nimis quidem scrupulosè, ut patet ex his, quæ à nobis alibi dicta sunt; Vnde nouissimè rectè. *Quintanadueñas Instruct. ordin. p. 2. num. 21. firmat, Que el enfermo que no puede rezar la mayor parte del Officio, no deve hora alguna.* Et ratio est, quia maior pars trahit ad se mino-

rem: tum quia ita videtur esse consuetudine receptum, ne infirmis, & debiles, vel aliis impediti scrupulis, & perplexitatibus vexentur. Quod sine dubio contingeret si potens sine notabili damno recitare quamlibet horam, ad illam teneretur. Quis enim determinate posset quot hora tibi nouentum graue afferent? aut quis affirmare vnam solam horam ex minimis graue nouentum allaturam? Ne igitur perplexus sis, ab omni hora videtur excusatus, cum maiorem officij partem recitare non potes, verbi gratia, cum non potes recitare Matutinum cum Laudibus quia hæc est pars maior, prima & præcipua officij. Et ita hanc sententiam præter Nauarrum, Lessium, Palaum, & alios, tenet me citato Bassæus in *Flor. Theol. ver. hora Can. 6. num. 5.* & me citato Pellizzarius in *Man. Regul. tom. 1. tract. 5. cap. 8. scilicet. n. 110.* & me citato Trullench in *Decal. tom. 1. lib. 1. cap. 7. dub. 27. numer. 5.* Et me citato Martinus de San Ioseph *ubi supra tract. 6. n. 6.* Et me citato Garcias *ubi supra n. 14.* qui respondet ad argumentum Patris Lezana: Sic enim asserit: *Aunque las horas no tengan connexion, entre sí, pero escusado de todas, es visto querev escusar de lo menos, por la incertidumbre de la posibilidad que non se nocua, la instancia de la restitucion no es à proposito, porque son diferentes generos de preceptos.* Ita ille, cui etiam adde Leandrum *ubi supra num. 31.*

5. Sed quia hinc immo incidit de horis Canonicis, olim satis probabiliter docui interruptionem notabilem in perfolendo Diuino Officio, non constituit peccatum mortale, nec obligationem iterum recitandi. Et ita tenent Doctores, me etiam citato, quos adducit, & sequitur Martinus de San Ioseph *ubi supra n. 5.* Et me citato Leandrus in *Sacram. tom. 1. tract. 6. disp. 13. q. 90.* quia continuatio non est de substantia singularum precum, & quia de illo qui cum interruptione etiam maxima dixit officium, verè verificatur intra eandem diem recitasse, & opus ab Ecclesia præceptum fuisse, ergo & satisfecisse. Et hæc opinio procedit, quamuis incepta hora interruptatur animo repetendi, nam nec tunc adest obligatio repetendam recitatum, cum verè factum perfectum ab Ecclesia præceptum, quo casu illi animo non attenditur. Et ita me citato tenet Escobar de *Horis Can. q. 4. num. 48.* Verum difficultas est, an hæc opinio sicut est probabilis in ordine ad recitationem priuatam, sit etiam probabilis in ordine ad recitationem publicam, quæ efficitur in Choro: Ad hoc dubium nouissimè sic respondet Martinus de San Ioseph *ubi supra in Man. Confess. tom. 1. lib. 2. tract. 8. de Oratione, num. 8.* Algunos Autores graues afirman que la interrupcion notable del Officio Diuino, que se celebra en el Coro, contra la costumbre de la Iglesia, es pecado mortal de su genero, aunque nichas rezos escusa del la buena fe, o ignorancia, o el no se da escandalo. Parece rigor condenar al infierno sin grauissima causa: y que sino se da escandalo, no llegará a pecado mortal la interrupcion en el Coro. Ita ille: qui citat Bonacinam hanc sententiam tenentem.

6. Et tandem nota, quod dum hæc scribo interrogatus fui per litteras, An Beneficiarius, qui tantum perciperet ducatos 25. ex fructibus beneficii teneretur ad recitationem Horarum Canonicarum; & respondi probabiliter negatiue, & sic ex his, quæ nouissimè docet Martinus de San Ioseph *ubi supra tract. 7. num. 13.* vbi sic al. *Interdum scribit: A mi me parece, que en estos tiempos camlamitosos, donde todas las cosas necesarias a la vida humana valen tan caras, es necesario, que valga el beneficio per lo menos quarenta ducados, para obligar al rezar: fundado en que los*

RESOL. C.

An si v. g. Episcopus vel Cardialis, aut alius Superior cum famulo velit die seriali ex negligentia recitare Officium de Sancto, vitrum talis famulus peccet venialiter propter dictam mutationem Officij. Ex p.7. tr. 11. & Misc. 2. Ref. 10.

§. 1. De hoc casu olim in Sicilia interrogatus fui & negativè respondi, & postea inveni nostram sententiam, docere Ioannem, Caramuel in Regulam D. Benedicti, disput. 107. dub. 3. n. 1371. quia ait ille; vel Petrus verbi gratia, habet rationabilem causam, vel non. Si habuit, non peccavit venialiter, ac propterea non peccat socius. Si autem Petrus mutaret officium sine causa. Respondeo, etiam in tali casu socium ne venialiter quidem peccare, potest enim pie & prudenter credere Petrum non mutare officij rubricas sine grauibz motiuis & causis.

2. Quid si socius euidenter sciret Petrum non habere causam rationabilem, sed ex mera ignavia aut negligentia alterare rubricas, nempe, vt breuius abfoluat, & facilius substantiæ præcepti satisfaciat? Consulto euidenter dixi; quia si tantum probabiliter sciret, etiam probabiter sciret contrarium.

3. Respondeo in dato casu Petrum peccare venialiter, socium tamen posse sine scrupulo peccati venialis procedere. Patet, quia socius habet causam rationabilem vt officium mutet, quam supponit non habuisse Petrus, Probatur. Quia socius asserit tenei legere cum Petro, & non habere autoritatem decernendi quia debeat legi; Ergo volens nolens debuit Horas legere à Petro determinatas, ac proinde causam rationabilem habuit vt à rubricis discederet.

Quis non plene sup. hoc lege tamé pro Capellano Cardinalis in tom. 9. tr. 7. ex Refol. 49. S. Posler.

RESOL. CI.

An Sacerdos secularis satisfaciat præcepto, si recitet v. g. cum Carmelitano, vel Franciscanus cum Carmelitano Officium Diuinum. Ex p.7. tr. 11. & Misc. 2. Ref. 9.

§. 1. Affirmatiuè respondet Ioannes Caramuel in Regulam D. Benedicti disputatione 107. dubio 1. numero 1366. vbi sic asserit: Inquiris Vtrum qui recitat cum habente priuilegium vrendi Breuiario breuiori, vel legendi ante tempus (supposito quod detur lex determinans tempora pro officio priuato) suæ obligationi satisfaciat?

Sup. omni doctrina huius, Refol. supra in Refol. 99. & pro parte in aliis §§. & Refol. eius annor.

2. Respondeo affirmatiuè cum Portelio in dubijs reg. verb. Hora Canonica numer. 8. Henriquez lib. 7. capit. 30. numero 4. Ratio est manifestissima; quia quidquid alteri relatiuo conceditur, necessariò conceditur correlatiuo: Correlatiua enim sunt simul cognitione. Non potest permitti excommunicato vt loquatur tibi, quin & tibi vt audias excommunicatum: ergo.

3. Confirmatur. Non est intelligibile quod duo debite recitent vnum officium Diuinum, & vno satisfaciente alter non satisfaciat. Probatur. Si Petrus & Paulus legant simul, non erit verum dicere quod Petrus legerit totum officium Diuinum, quia supponitur legisse cum socio, & qui legit cum socio, non recitat totum, sed solummodo dimidiã partem, nec erit verum dicere, quod Paulus totum officium legerit, ob eandem causã: Ergo nec Petrus, nec Paulus sed illa

sc Commu

RESOL. XCIX.

An si quis habet priuilegium recitandi in Breuiario breuiari, vel dicendi Horas ante tempus, possit socius recitare eodem modo cum illo absque culpa. Et an Episcopus Religiosus possit recitare cum socio recitante per Breuiarium suæ Ecclesiæ? Ex part. 2. tract. 12. Refol. 35.

Respondeo affirmatiuè, & ita docet Portel in dubijs Regular. verb. Hora Canon. num. 8. & Henriquez lib. 7. cap. 30. num. 4. Et ratio est, quia id quod priuilegium disponit in vno ex correlatiuis, extenditur ad aliud correlatiuum. Nota etiam, quod Episcopus religiosus potest recitare cum socio recitante per Breuiarium suæ Ecclesiæ. Ita Rodrigus in summ. tom. 4. cap. 68. num. 10. & Portel vbi supra, num. 24.

Tom. III.